

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W CHOJNICACH ZA 2008 ROK

Wprowadzenie

ROZDZIAŁ PIERWSZY. REALIZACJA ZADAŃ USTAWOWYCH

I. ZADANIA W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ALIMENTACYJNYCH

1. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami
2. Świadczenia opiekuńcze
3. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne
4. Zaliczka alimentacyjna i świadczenia z funduszu alimentacyjnego

II. ZADANIA W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Zadania zlecone gminom przez administrację rządową
2. Zadania własne gminy
 - 2.1. Rodzaje i wysokość udzielonej pomocy
 - 2.1.1. Świadczenia przyznane decyzjami administracyjnymi
 - 2.1.2. Świadczenia wypłacane w ramach prac społecznie użytecznych
 - 2.1.3. Dotacja dla gminnych placówek oświatowych
 - 2.2. Formy i wysokość wsparcia świadczeniobiorców
 - 2.2.1. Pomoc rzeczowa
 - 2.2.2. Pomoc pieniężna
 - 2.2.3. Pomoc usługowa
 - 2.2.4. Praca socjalna
3. Dominujące problemy podopiecznych

ROZDZIAŁ DRUGI. DODATKOWE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ OŚRODEK

1. Pomoc z Chojnickiego Banku Żywności i z innych źródeł
2. Realizacja programu PFRON, pt.: „Uczeń na wsi – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz gminy wiejsko-miejskie”
3. Realizacja projektu systemowego „Moja przyszłość- aktywność”

ROZDZIAŁ TRZECI. FUNKCJONOWANIE OŚRODKA JAKO INSTYTUCJI

1. Struktura organizacyjna
2. Pracownicy

Podsumowanie i kierunki działania w 2009r.

Załączniki

WPROWADZENIE

Ośrodek pomocy społecznej (OPS) realizuje zadania o charakterze obligatoryjnym (tj. obowiązkowym) i fakultatywnym (tj. uznaniowym), które finansowane są zarówno ze środków pochodzących z budżetu państwa, jak i z budżetu gminy, w szczególności, w oparciu o przepisy:

- Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawy z dnia 29 grudnia 2005 r. o ustanowieniu programu wieloletniego "Pomoc państwa w zakresie dożywiania",
- Ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego,
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawy z dnia 24 stycznia 1991r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego,
- Ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Ponadto, OPS, zobowiązany jest do wykonywania wielu innych zadań, które wynikają bezpośrednio z rozeznaczonych potrzeb gminy, bądź z rządowych programów pomocy społecznej, lub też innych ustaw, mających na celu ochronę poziomu życia osób i rodzin - wśród nich, m.in.:

- Ustawa z dnia 28 listopada 2003r.o świadczeniach rodzinnych, oraz
- Ustawa z dnia 22 kwietnia 2005r. o postępowaniu wobec dłużników alimentacyjnych oraz zaliczce alimentacyjnej, którą od 01 października 2008 r. zastąpiła Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów.

W 2008 r. w ramach systemu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, wsparcie otrzymały 1.494 rodziny, tj. o 140 mniej, w porównaniu z 2007 r. (1.634 rodziny).

Z kolei w ramach systemu pomocy społecznej, wsparciem objęto 790 rodzin (tj. 3.001 osób), co stanowi 17,91 % ogółu mieszkańców – jest to niższy wskaźnik liczby świadczeniobiorców aniżeli w latach 1999 - 2007 (odpowiednie dane przedstawione są w tabeli nr 1).

Tabela nr 1: Świadczeniobiorcy systemu pomocy społecznej a ludność Gminy Chojnice w latach 1999 – 2008.

Rok	Liczba ludności / stan na 31 grudnia /	Liczba objętych pomocą / stan na 31 grudnia /		%
		Rodziny	Osoby w rodzinie	
1999	15.379	758	3.199	20,8
2000	15.401	938	3.949	25,6
2001	15.487	940	3.880	25,1
2002	15.608	1.011	4.247	27,2
2003	15.804	1.074	4.553	28,8
2004	16.015	934	4.061	25,4
2005	16.184	870	3.587	22,2
2006	16.394	881	3.526	21,5
2007	16.573	814	3.139	18,9
2008	16.758	790	3.001	17,91

Łącznie w 2008 r. tuł. ośrodek wydatkował kwotę w wysokości **9.325.702,65 zł**, w tym środki finansowe na realizację:

a/ zadań ustawowych - 9.162.687,18 zł (w 2007 r. – 8.491.004 zł, w 2006 r. – 8.533.370 zł), wśród których zdecydowaną większość stanowiły środki z budżetu państwa - 8.294.035,33 tj.: 90,52% (w 2007 r.- 7.700.883 zł). W tej grupie zadań najwięcej, bo aż **86,96 %** - tj.: 7.966.821,15 zł – środków zasiliło budżety domowe mieszkańców gminy (w 2007 r. 87,5 % budżetu), a w dalszej kolejności:

- o **10,75%** - tj.: 985.425,58 zł – przeznaczono na utrzymanie Ośrodka (w 2007 r. 8,81% budżetu). W kwocie tej znajdują się także środki finansowe, w wysokości 14.995,03 zł , które skierowano na pokrycie: kosztów dowozu osób z zaburzeniami psychicznymi na specjalistyczne zajęcia grupowe (12.600 zł), zorganizowanie - w tym poczęstunek oraz paczki żywnościowe - Wigilii dla samotnych mieszkańców gminy (2.084,30 zł) oraz pokrycie kosztów dowozu dzieci na kolonie do Przywidza (310,73 zł);
- o **1,38 %** - tj.: 126.649,89 zł - wydatkowano na wsparcie w formie usługowej, w tym:

świadczenie domowych usług opiekuńczych i specjalistycznych dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz opłacanie pobytu mieszkańców gminy w całodobowych placówkach opieki: domy pomocy społecznej, schroniska, noclegownie (w 2007 r. 1,59 % budżetu);

- o **0,91 %** - tj.: 83.790,56 zł – przekazano do ZUS na opłacanie uprawnionym świadczeniobiorcom składek na ubezpieczenia emerytalno - rentowe i zdrowotne (w 2007r. 1,10 % budżetu);

b/ programu PFRON, pt.: „Uczeń na wsi – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz gminy wiejsko-miejskie” - **88.458 zł 96 gr** ,

c/ projektu systemowego „Moja przyszłość – aktywność” - **74.556,51 zł**, po raz pierwszy przyznane Gminie Chojnice z zasobów Europejskiego Funduszu Społecznego.

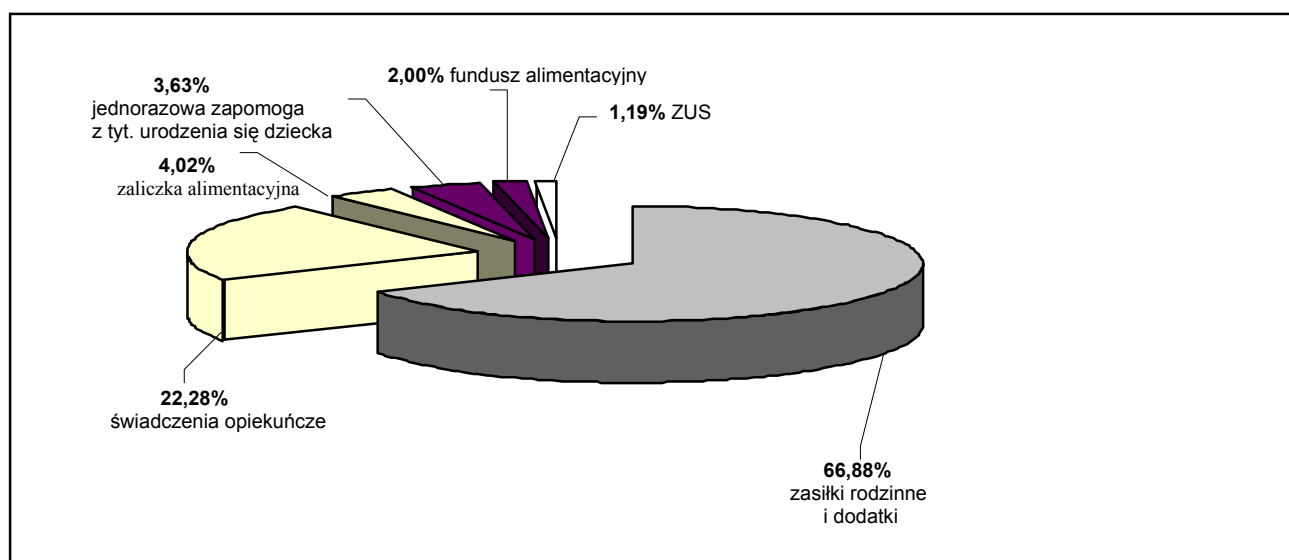
ROZDZIAŁ PIERWSZY REALIZACJA ZADAŃ USTAWOWYCH

I. ZADANIA W RAMACH SYSTEMU ŚWIADCZEŃ RODZINNYCH I ALIMENTACYJNYCH

W 2008 r. **1.494 rodzinom** udzielono wsparcia na łączną kwotę **5.945.368 zł.** (w 2007 r. 1634 rodziny na kwotę 6.122.646 zł). Źródłem finansowania tych wydatków był - w 100% - budżet państwa. Zdecydowana większość z tych środków, bo **5.874.612 zł**, tj. 98,81 % trafiła bezpośrednio do rąk mieszkańców gminy (w 2007 r. – 6.039.826 zł, tj. 98,65%), pozostała ich część, w wysokości 70.756 zł, tj. 1,19 % została przekazana na konto bankowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z tytułu opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno – rentowe oraz zdrowotne niektórym świadczeniobiorcom (w 2007 r. – 82.820 zł, tj. 1,35%).

Najwięcej środków wydatkowano na zasiłki rodzinne wraz z dodatkami **3.976.022 zł**, tj. 66,88 % (w 2007 r. – 4.320.521 zł, tj. 70,57%), a w dalszej kolejności na świadczenia opiekuńcze **1.324.695 zł**, tj. 22,28 % (w 2007 r. – 1.191.682 zł, tj. 19,46%), zaliczkę alimentacyjną **238.725 zł**, tj. 4,02 % (w 2007 r. – 319.623 zł, tj. 5,22 %), jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia się dziecka **216.000 zł**, tj. 3,63 % (w 2007 r. – 208.000 zł, tj. 3,40%), fundusz alimentacyjny **119.170 zł**, tj.: 2,00 % oraz składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne **70.756 zł**, tj. 1,19 % (w 2007 r. – 82.820 zł, tj. 1,35%), co ilustruje poniższy wykres:

Wykres nr 1 : Wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację poszczególnych rodzajów świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej wraz z funduszem alimentacyjnym - w okresie od 01 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2008r.

1. Zasiłki rodzinne wraz z dodatkami

W tej grupie świadczeń przyznano wsparcie łącznie na kwotę **3.976.022 zł**, (w 2007 r. – 4.320.521 zł), z czego najwięcej środków zarówno w roku 2008, jak i w roku 2007 wydatkowano na zasiłki rodzinne – **1.959.337 zł**, tj. 49,28 % dla 2.702 osób (w 2007 r. – 2.171.900 zł, tj. 50,27% dla 2.995 osób), w dalszej kolejności na dodatki z tytułu:

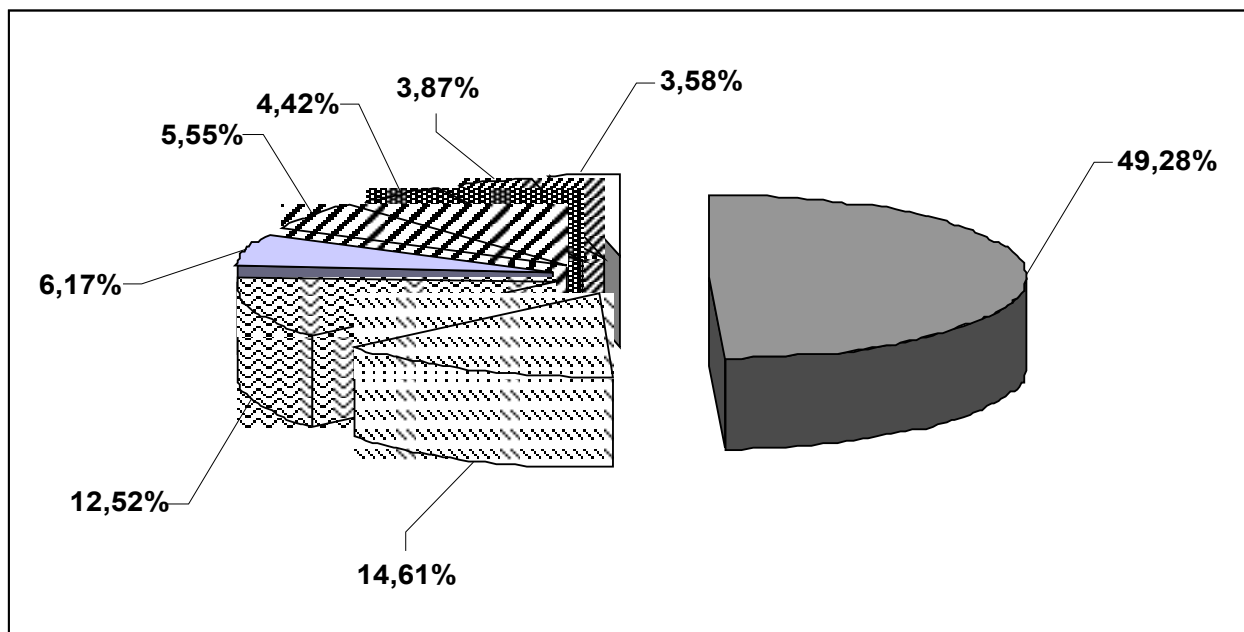
- wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej – **580.960 zł**, tj. 14,61% dla 607 osób (w 2007 r.

- 643.360 zł, tj. 14,89% dla 670 osób),
- opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego – **497.885 zł**, tj. 12,52 % dla 107 osób (w 2007 r. – 484.693 zł, tj. 11,22% dla 103 osób),
- podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania – **245.290 zł**, tj. 6,17 % dla 486 osób (w 2007 r. - 275.490 zł, tj. 6,38% dla 548 osób).

Z kolei najmniej środków wydatkowano na dodatki z tytułu kształcenia i rehabilitacji niepełnosprawnego dziecka – **142.240 zł**, tj. 3,58 % dla 156 osób (w 2007 r. – 142.600 zł, tj. 3,30% dla 156 osób) oraz z tytułu urodzenia dziecka – **154.000**, tj. 3,87 % dla 154 osób (w 2007 r. – 145.000 zł, tj. 3,36% dla 145 osób).

Szczegółową strukturę wydatków zawiera wykres nr 2.

Wykres nr 2: Wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację zasiłków rodzinnych wraz z dodatkami w okresie od 01 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2008r.

Legenda:

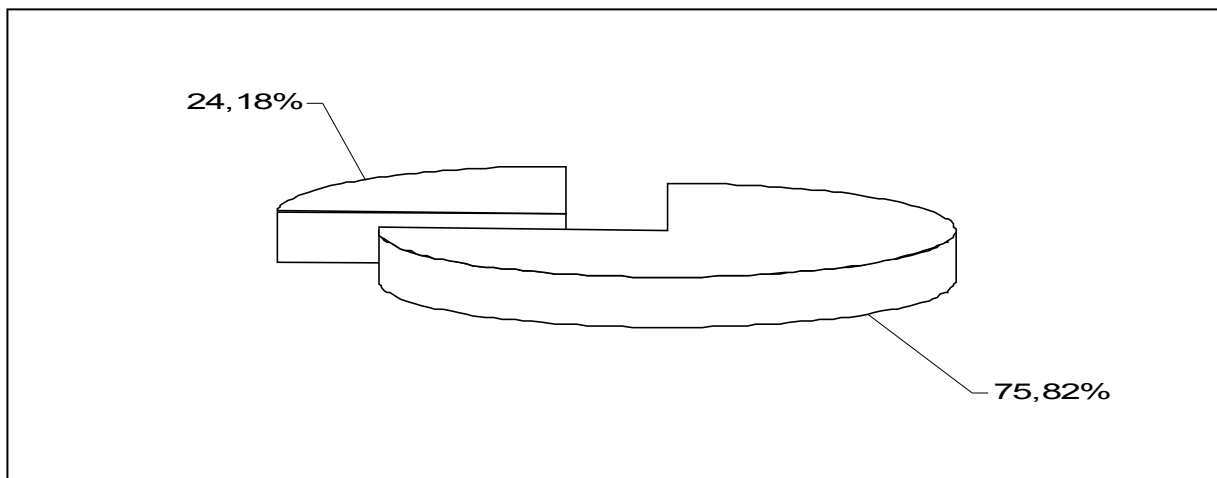
	→ zasiłki rodzinne
/ 1.959.337 zł – 2.702 osoby /		→ dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka
/ 220.740 zł - 109 osób /
	→ dodatek z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej
/ 580.960 zł – 607 osób /		→ dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego
/ 175.600 zł – 1.756 osób /
	→ dodatek z tytułu wychowywania dziecka w okresie korzystania z urlopu wychowawczego
/ 497.855 zł – 107 osób /		→ dodatek z tytułu urodzenia dziecka
/ 154.000 zł – 154 osoby /
	→ dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania
/ 245.290 zł - 486 osób /		→ dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego
/ 142.240 zł – 156 osób /

2. Świadczenia opiekuńcze

Wsparcie to skierowane jest do osób niepełnosprawnych i zostało udzielone łącznie na kwotę **1.324.695 zł**, (w 2007 r. – 1.191.682 zł) w tym: środki finansowe przeznaczono na świadczenia

pielęgnacyjne¹ - **320.250 zł**, tj. 24,18 % dla 64 osób (w 2007 r. – 294.490 zł, tj. 24,71% dla 59 osób) i na zasiłki pielęgnacyjne² – **1.004.445 zł**, tj. 75,82 % dla 549 osób (w 2007 r. – 897.192 zł, tj. 75,29% dla 489 osób), co ilustruje wykres nr 3.

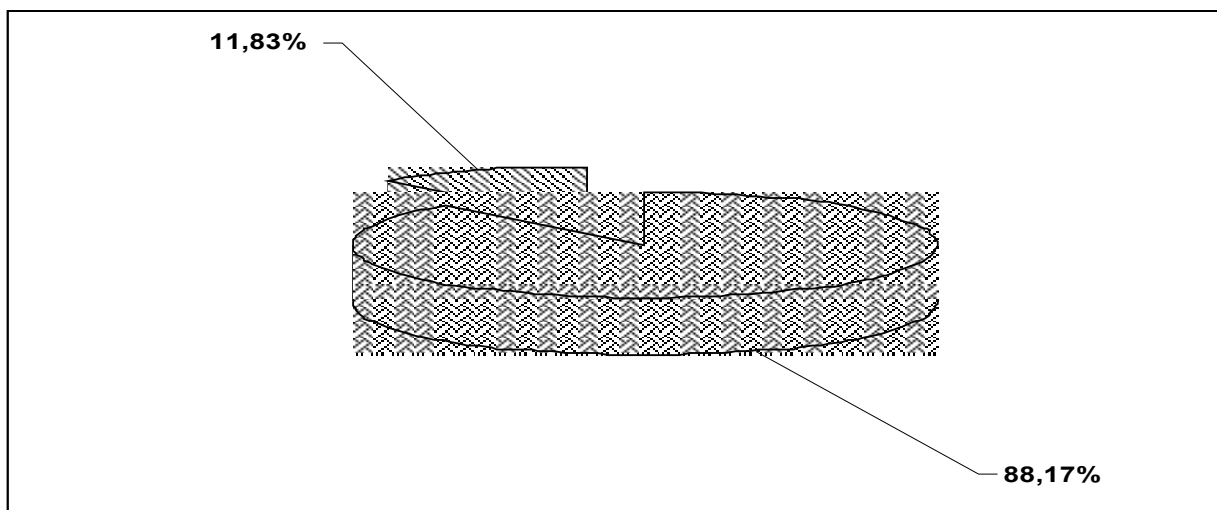
Wykres nr 3: Wysokość środków finansowych wydatkowanych na realizację świadczeń opiekuńczych w okresie od 01 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2008r.

3. Składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne

Składki odprowadzane są na konto bankowe ZUS za niektóre osoby uprawnione do otrzymywania świadczenia pielęgnacyjnego, na ten cel wydatkowano **70.756 zł** (w 2007 r. – 82.820 zł), w tym **62.383 zł**, tj. 88,17 % (w 2007 r. – 75.531 zł, tj. 91,20%) na ubezpieczenia emerytalno – rentowe **8.373 zł**, tj. 11,83% (w 2007 r. – 7.289 zł, tj. 8,80%) i na ubezpieczenia zdrowotne. Stosowne dane ilustruje wykres nr 4.

Wykres nr 4: Wysokość środków finansowych wydatkowanych na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne w okresie od 01 stycznia 2008r. do 31 grudnia 2008r.

¹ Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej przysługuje osobom, na których zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. nr 9, poz. 59, z późn. zm.) ciąży obowiązek alimentacyjny, a także opiekunowi faktycznemu dziecka, jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji, albo osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

² Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje niepełnosprawnemu dziecku, osobie niepełnosprawnej legitymującej się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, osobie która ukończyła 75 r.ż., oraz osobie niepełnosprawnej w stopniu umiarkowanym – jeżeli niepełnosprawność powstała w wieku do ukończenia 21 roku życia.

4. Zaliczka alimentacyjna i świadczenia z funduszu alimentacyjnego

Obie formy wsparcia (w postaci zaliczki alimentacyjnej od 01 października 2005 r. do 30 września 2008 r., a w postaci świadczenia alimentacyjnego od 01 października 2008 r. do nadal) kierowane były/ są do osób, które nie otrzymały zasądzonych alimentów, pomimo przeprowadzonego – na ich wniosek – postępowania egzekucyjnego (tzw. bezskuteczność egzekucji).

W 2008 r., w okresie od 01 stycznia do 30 września, zaliczkę alimentacyjną przyznano **139** osobom, na łączną kwotę **238.725 zł**, średnio z tego tytułu każda osoba otrzymała po 191 zł miesięcznie.

Z kolei w okresie od 01 października 2008 r. do 31 grudnia 2008 r. świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznano **165** osobom, łącznie na ten cel wydatkowano **119.170 zł**, średnio z tego tytułu każda osoba otrzymała po 241 zł miesięcznie.

Ustawy regulujące zasady i kryteria przyznawania ww. zaliczki oraz świadczenia alimentacyjnego zlecały/ją także szereg działań, które gmina – z urzędu lub na wniosek – zobligowana jest podejmować wobec osób zobowiązanych do alimentów, przeciwko którym egzekucja okazała się bezskuteczna (tzw. dłużnicy alimentacyjni), w celu zmobilizowania ich do uregulowania powstałych należności. Prowadzenie takich czynności nie należy do łatwych zadań, ponieważ dotyczy ono grupy osób, w przypadku których komornik sądowy wyczerpał już swoje możliwości, a egzekucja zobowiązań alimentacyjnych jest nadal bezskuteczna.

Wśród tych działań w pierwszej kolejności badana jest faktyczna sytuacja życiowa dłużnika, w tym ustala się przyczynę niepłacenia alimentów (przeprowadza się wywiad alimentacyjny u dłużnika i odbiera się od niego oświadczenie majątkowe). Jeżeli tą przyczyną jest brak zatrudnienia gmina zobowiązuje dłużnika do zarejestrowania się jako osoba bezrobotna lub poszukująca pracy i informuje powiatowy urząd pracy o potrzebie zaktywizowania zawodowego dłużnika.

W przypadku kiedy dłużnik alimentacyjny nie podejmie współpracy w realizacji ww. działań, składany jest wniosek do prokuratury o ściganie dłużnika za przestępstwo, tj. uchylenie się od łożenia na osobę uprawnioną do zasądzonych alimentów, a do starosty kierowany jest wniosek o zatrzymanie prawa jazdy.

Ponadto, w przypadku powstania zaległości za okres dłuższy niż 6 miesięcy w regulowaniu przez dłużników swoich zobowiązań, gmina zgłasza ten fakt do Biura Informacji Gospodarczej, co znacznie ogranicza dostęp takiej osobie do usług finansowych (kredyt, sprzedaż ratalna, leasing), telekomunikacyjnych i multimedialnych w abonamencie, wynajmu nieruchomości (np. mieszkania, biura) oraz wielu innych.

Na dzień 31 grudnia 2008 r. w bazie danych tut. ośrodka zarejestrowanych było 128 dłużników, z których 126 posiada zaległe zobowiązania alimentacyjne, w wysokości 1.160.443,59 zł , wobec 244 osób uprawnionych zamieszkujących na terenie naszej gminy.

Z kolei suma wyegzekwowanych przez komorników od dłużników kwot zaliczonych na poczet zaległych alimentów wyniosła 23.570,71 zł, w tym kwota 10.226,61 zł stanowiła dochód Gminy Chojnice.

W stosunku do 80 dłużników zamieszkujących na terenie Gminy Chojnice, na dzień 31 grudnia 2008 r. wystosowano wnioski o:

a/ przeprowadzenie wywiadów alimentacyjnych i odebranie oświadczeń majątkowych – w 80 przypadkach,

b/ zaktywizowanie zawodowe – w 10 przypadkach,

c/ zatrzymanie prawa jazdy – w 7 przypadkach.

Niestety skuteczność tych działań, z wielu różnorodnych powodów (m.in.: niepełnosprawność lub długotrwała choroba dłużnika, brak prawa jazdy) była bardzo niska, tylko jednej osobie zostało zatrzymane prawo jazdy, a 3 osoby podjęły zatrudnienie w ramach prac interwencyjnych, ale tylko na kilka miesięcy.

II. ZADANIA W RAMACH SYSTEMU POMOCY SPOŁECZNEJ

W 2008 r. na zaspakajanie niezbędnych potrzeb mieszkańców gminy wydatkowano **2.231.894 zł** (w 2007 r. – 1.535.469 zł, w 2006 r. - 2.166.876 zł, w 2005 r. – 1.153.206 zł), w tym środki z **budżetu państwa 1.852.544 zł**, tj. 83 % (w 2007 r. - 1.129.045 zł, tj. 73,53%), a z **budżetu gminy 379.350 zł**, tj. 17 % (w 2007 r. – 406.415 zł, tj. 26,47 %), co ilustruje poniższy wykres.

Wykres nr 5: Źródła finansowania zrealizowanych w 2008 r. zadań w ramach systemu pomocy społecznej.

1. Zadania zlecone gminom przez administrację rządową

W zakresie zadań zleconych, w 2008 r., tut. ośrodek dysponował kwotą w wysokości **762.144 zł** (w 2007 r. – **212.345 zł**), z której **13.035 zł** (w 2007 r. – **10.645 zł**) przekazano do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na opłacenie **44** osobom uprawnionym do zasiłku stałego obowiązkowych **składek na ubezpieczenia zdrowotne**, natomiast kwotę **533.471 zł** przeznaczono na zasiłki celowe wypłacane **551** poszkodowanym rodzinom rolniczym w celu złagodzenia skutków suszy (w roku 2007 nie udzielano pomocy w związku z klęską suszy, natomiast w roku 2006 na ten cel przeznaczono kwotę 568.488 zł dla 476 rolników).

Pozostała część środków w wysokości **215.638 zł** (w 2007 r. – **201.700 zł**) została przeznaczona na udzielenie wsparcia mieszkańcom gminy w formie:

- **zasiłków stałych** dla **69 osób** niezdolnych do pracy z powodu wieku bądź całkowicie niezdolnych do pracy z powodu niepełnosprawności (w 2007 r. 67 osób), w kwocie 169.938 zł,
- **specjalistycznych usług opiekuńczych** dla **39 osób** z zaburzeniami psychicznymi (w 2007 r. 67 osób), w kwocie 45.700 zł.

2. Zadania własne gminy

Zadania własne gminy obejmują pomoc pieniężną, rzeczową, usługową oraz pracę socjalną. Świadczenia rzeczowe i pieniężne realizowane są poprzez przyznawanie zasiłków okresowych, zasiłków celowych, specjalnych zasiłków celowych lub poprzez dostarczenie osobie/rodzinie konkretnych rzeczy (schronienie, odzież, obuwie, opał itp.). Z kolei wsparcie usługowe polega na zabezpieczeniu całodobowej opieki w domach pomocy społecznej lub poprzez pomoc w środowisku zamieszkania, w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych (zakup produktów, przygotowywanie posiłków, mycie, sprzątanie, pranie, pielęgnację - adekwatnie do wskazówek lekarza oraz zapewnienie kontaktów z otoczeniem), którą realizują zatrudniane w formie umowy zlecenia lub w ramach prac społecznie użytecznych opiekunki.

Łącznie na realizację tych zadań w 2008 r. ośrodek dysponował kwotą **1.469.750 zł** (w 2007 r. - **1.323.115 zł**), w tym:

- **379.350 zł** , tj. **25,81 %** - środki własne gminy (w 2007 r. **406.415 zł**);
- **1.090.400 zł** , tj. **74,19 %** - dotacja celowa z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych gminy: realizacja zasiłków okresowych oraz Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w 2007 r. – **916.700 zł** , tj. **69,28 %**).

2.1. Rodzaje i wysokość udzielonej pomocy

2.1.1. Świadczenia przyznane decyzjami administracyjnymi

Zasiłki okresowe – wsparcie otrzymało **275** rodzin/osób na łączną kwotę **436.903 zł** (w 2007 r. **303 rodziny na kwotę 287.823 zł**). Przeciętnie pomoc przyznawano, tak jak w ubiegłym roku, na okres **5** miesięcy, jednak świadczenie wynosiło średnio o 111 zł więcej niż w roku 2007, tj. średnio po **307 zł** (w tym, 298 zł stanowiły środki z budżetu państwa, a **9 zł** środki własne gminy).

Zasiłki celowe – pomocy udzielono **690** rodzinom na łączną kwotę **928.156 zł** , (w 2007 r. **789 rodzin na kwotę 921.822 zł**) z przeznaczeniem na zaspokojenie najpilniejszych potrzeb rodziny,

w tym przede wszystkim na żywność. Średnia wysokość tego jednorazowego wsparcia, w przeciągu całego roku – realizowana w kilku świadczeniach - wynosiła 1.236 zł (w 2007 r. – 1.168 zł). Jest to dalszy wzrost realnej, jednostkowej wartości pomocy. W głównej mierze przyczyniła się do tego wzrostu realizacja Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – w ramach Programu podopieczni ośrodka w gotówce, bądź naturze (poza dożywianiem w szkole) otrzymywali średnio po 197 zł przez 6 miesięcy (w 2007 r. - 159 zł przez 7 miesięcy).

Specjalne zasiłki celowe – skierowano do 61 osób/rodzin, łącznie w wysokości **18.207 zł** (w 2007 r. 29 osób/rodzin na kwotę 16.819,30 zł). Świadczenie było przyznawane w przypadkach stwierdzenia szczególnie trudnych sytuacji życiowych w rodzinach, a faktyczny dochód przekraczał ustawowe kryterium. W 2008 r. specjalne zasiłki przeznaczone były na: zabezpieczenie opału – 9.526 zł, zasiłki wypłacane uczestnikom projektu systemowego (na pokrycie kosztów związanych z uczestnictwem) – 2.310 zł, żywność – 2.020 zł, koszty związane z leczeniem – 1.438 zł, odzież i obuwie – 700 zł, w związku z poniesionymi szkodami w wyniku suszy – 500 zł, dofinansowanie do zakupu komputera dla osoby głuchoniemej – 300 zł, remont mieszkania – 200 zł. Pozostała kwota natomiast została przeznaczona na sfinansowanie dożywiania w szkołach i internatach.

Usługi opiekuńcze – świadczone przede wszystkim osobom samotnym, które z powodu wieku lub choroby, zgodnie z zaleceniem lekarskim, wymagają opieki osób drugich. W 2008 r. usługami objęto łącznie 5 osób, czynności opiekuńcze wykonywały osoby zatrudnione w ramach umowy zlecenia; koszt realizacji wyniósł **27.061 zł** (w 2007 r. 8 osób, 21.874 zł).

Pokrycie kosztów pobytu w domu pomocy społecznej – pomoc świadczona osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności. W 2008r. pobyt 5 osób w tych placówkach obciążył budżet tut. ośrodka na kwotę **50.874 zł**, natomiast za jedną skierowaną osobę gmina nie ponosiła odpłatności w związku z tym, że należność z tytułu zamieszkiwania w DPS-ie regulowała ze swoich środków sama zainteresowana oraz jej rodzina. (w 2007 r. 5 osób, koszt 60.788 zł).

2.1.2. Świadczenia wypłacane w ramach prac społecznie użytecznych

Prace społecznie użyteczne to stosunkowo nowa forma aktywizacji osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, wprowadzona nowelizacją ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, która weszła w życie w listopadzie 2005 roku. W ramach wykonywania tych prac, 8 osób bezrobotnych, korzystających jednocześnie ze świadczeń z systemu pomocy społecznej, otrzymało wsparcie łącznie na kwotę 21.372 zł 50 gr , w tym **z budżetu gminy w wysokości 8.549 zł** (w 2007 r. – 8 osób, łącznie 12.472 zł 50 gr, a z budżetu gminy 4.989 zł) oraz z budżetu Powiatowego Urzędu Pracy w Chojnicach – 12.823zł 50 gr. Wymiar czasu pracy nie przekraczał 10 godzin w tygodniu, tj. 40 w miesiącu, za każdą godzinę osoba bezrobotna otrzymywała 6,30 zł w okresie od stycznia do maja 2008 r. natomiast od czerwca do grudnia 2008 r. 6,50 zł, co oznacza, że w skali miesiąca jedna osoba otrzymywała świadczenie, odpowiednio: 252 zł (do 31.05.08 r.) i 260 zł (od 01.06.08 r.).

2.1.3. Dotacja dla gminnych placówek oświatowych

Realizacja przez tut. ośrodek wieloletniego Rządowego Programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” umożliwiła przekazanie na potrzeby gminnych szkół kwoty **9.200 zł** na pokrycie kosztów dowozu ciepłych posiłków do szkół, które nie posiadają odpowiedniej bazy lokalowej do ich przygotowywania (w 2007r. kwota 9.000 zł) oraz na doposażenie stołówek szkolnych - **100.000 zł**.

2.2. Formy i wysokość wsparcia świadczeniobiorców

2.2.1. Pomoc rzeczowa

Stanowiła **12,91 %** (189.672 zł) budżetu przeznaczanego na realizację zadań własnych (w 2007 r. 18,1 % 237.764 zł), w tym najwięcej środków przeznaczono na dożywianie dzieci: 115.568 zł, dzięki temu **819** dzieci z **441** rodzin objęto dożywianiem (w 2007 r. 129.181 zł, 970 dzieci z 475 rodzin).

W dalszej kolejności pomoc rzeczowa obejmowała:

- zakup produktów żywnościowych, zlecenia do sklepów – **52.639 zł** (w 2007 r. 79.477,33 zł);
- zakup węgla wraz z dowozem – **17.848 zł** (w 2007 r. 18.090 zł);
- zapewnienie schronienia osobom bezdomnym – **3.015 zł** (w 2007 r. – 6.542,50 zł);
- pokrycie kosztów zużycia energii elektrycznej – **602 zł** (w 2007 r. – 1.348,56 zł).

2.2.2. Pomoc pieniężna

Udzielona została na poziomie **81,79 %** (1.202.143 zł) środków na zadania własne, obejmowała:

- wypłaty świadczeń dla osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających jednocześnie ze świadczeń z systemu pomocy społecznej, które wykonywały prace społecznie użyteczne – 8.549 zł;
- zasiłki wypłacane potrzebującym mieszkańcom gminy, których zdecydowana większość przyznana była na dofinansowanie do zakupu żywności oraz opału – 1.193.594 zł (w 2007 r. – 988.700 zł). Zasiłki w formie pieniężnej są przyznawane osobom, co do których nie istnieją podejrzenia o wydatkowanie przyznanej pomocy niezgodnie z celem.

Należy przy tym podkreślić, iż rzeczywista wartość pomocy pieniężnej jest zdecydowanie niższa, wynika to z faktu, że w decyzjach administracyjnych przyznaje się pomoc pieniężną, ale w rzeczywistości posiada ona charakter pomocy rzeczowej, ponieważ:

- *niejednokrotnie podopieczny wraz z pracownikiem socjalnym pobierają zasiłek z kasy i dokonują zakupów w miejskich placówkach handlowych (obuwie, leki, itp.). Przyczyny: konieczność szybkiego udzielenia wsparcia, różnorodność potrzeb (odmienne asortymenty towarów, których brak w wiejskich placówkach handlowych), niższe ceny wielu towarów, często też konflikty podopiecznych z handlowcami w wiejskich sklepach;*
- *podopieczni są bardzo często zobowiązani do przedstawienia stosownego rachunku za zakup określonych towarów, ażeby udokumentować wydatkowanie udzielonego wsparcia zgodnie z jego przeznaczeniem.*

2.2.3. Pomoc usługowa

Obejmowała **5,30 %** (77.935 zł) budżetu na zadania własne i przeznaczona była na zorganizowanie wsparcia usługowego (w 2007 r. 6,3 %, 82.662 zł), w tym: domowe usługi opiekuńcze - w wysokości 27.061 zł (wydatki dotyczą kosztów zatrudnienia na umowę zlecenie opiekunek) oraz zapewnienie całodobowej opieki w domach pomocy społecznej - kwota 50.874 zł.

Usługi opiekuńcze w przypadku osób o dochodach nieprzekraczających ustawowego kryterium są świadczone nieodpłatnie (na koszt gminy), w przeciwnym przypadku obowiązuje odpłatność adekwatna do dochodu uzyskiwanego przez osobę/rodzinę oraz specyfiki sytuacji życiowej, wg zasad ustalonych w uchwale Rady Gminy w Chojnicach w tej sprawie.

W 2008 r. koszt jednej godziny usług wynosił 8 zł 80 gr. (w 2007 r. – 7,50 zł) a rzeczywista odpłatność podopiecznych kształtowała się na poziomie od 0,44 zł do 8,80 zł za 1 godz., tj. od 5 % do 100 % jej faktycznego kosztu (w 2007 r. – od 0,38 zł do 7,50 zł).

Całodobowa opieka w domu pomocy społecznej została zapewniona 6 osobom (gmina ponosiła odpłatność za pobyt 5 osób) – miesięczny koszt pobytu osoby w domu pomocy społecznej obciążał budżet gminy na poziomie od 1.255 zł 19 gr do 2.020 zł 96 gr (w 2007 r. 5 osób, koszt w skali miesiąca – od 1.203,15 zł do 2.020,96 zł).

2.2.4. Praca socjalna

Jest to forma pomocy, która nie stanowi obciążenia dla budżetu i jest najbardziej pożądanym wsparciem dla rodziny/osoby. Profesjonalnej pracy socjalnej z podopiecznym przypisuje się coraz to większą rolę, zarówno w przepisach prawa jak i w literaturze przedmiotu. W związku z tym stale podwyższa się wymagania kwalifikacyjne stawiane pracownikom socjalnym. Niestety, pracownicy socjalni pomimo, że posiadają odpowiednie kwalifikacje i ustawicznie podwyższają je w szkolnych i w pozaszkolnych formach doskonalenia zawodowego, nie mają możliwości zastosowania zdobytej wiedzy i umiejętności w praktyce. Realia ich pracy są bezwzględne, przeciążenie innymi zadaniami (praca administracyjno – biurowa, dystrybucja artykułów żywnościowych i innych towarów, stosunkowo długi czas dojazdu do gospodarstwa domowego podopiecznego – zwłaszcza w naszej gminie, której teren działania jest tak obszerny, itp.) oraz utrzymująca się ciągle duża liczba podopiecznych przypadająca na jednego pracownika (średnio 99 rodzin), utrudnia - wręcz uniemożliwia – koncepcyjną, regularną i konsekwentną pracę socjalną z jednostką, rodziną, grupą, społecznością. Dlatego działania z zakresu pracy socjalnej w tut. ośrodku, jak w większości w kraju, mają charakter raczej doraźny, zdecydowanie przeważają, utrzymujące się od lat, elementy ratownictwa . W 2008 r. wsparciem tym objęto 76 rodzin/osób (w 2007 r. 38 osób/rodzin).

3. Dominujące problemy podopiecznych

Pomoc społeczna, wg ustawy, adresowana jest do osób lub rodzin, które nie są w stanie

samodzielnie przezwyciężyć swoich trudnych sytuacji życiowych. Zasadniczo, aby nabyć prawo do świadczeń faktyczny dochód nie może przekroczyć ustawowego kryterium (na dzień 31.12.2008 r. wynosiło ono: 477 zł na osobę samotnie gospodarującą, 351 zł na osobę w rodzinie³) oraz wymagane jest stwierdzenie, że osoba/rodzina znajduje się w trudnej sytuacji m.in. z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (zwłaszcza w rodzinach niepełnych i wielodzietnych), braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo - wychowawcze, trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Najczęściej przyczyną trudnej sytuacji życiowej jest występowanie kilku – ściśle ze sobą powiązanych – z wyżej wymienionych kategorii, albowiem zazwyczaj bezrobocie generuje ubóstwo, a ono z kolei często prowadzi do chorób, bezradności, uzależnień czy też bezdomności. Wśród powodów (przyczyn) udzielania wsparcia mieszkańcom gm. Chojnice, co przedstawia załącznik nr 1, najczęściej występowało ubóstwo – 61,05 % (w 2007 r. – 64,50 %), w dalszej kolejności: bezrobocie – 52,42 % (w 2007 r. – 61,30 %), niepełnosprawność – 33,99 % (w 2007 r. – 35,26 %), bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych – 30,46 %, potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności – 10,07 %, długotrwała choroba – 9,54 %, alkoholizm – 2,48 %⁴, przemoc w rodzinie – 1,18 %, bezdomność – 0,92 %, trudności po opuszczeniu zakładu karnego – 0,78 %, zdarzenie losowe - 0,13 %.

Blżej zostaną scharakteryzowane te negatywne zjawiska, które zdecydowanie dominują wśród klientów tut. Ośrodka, tj. ubóstwo, bezrobocie i niepełnosprawność.

Ubóstwo

Z danych zawartych we wprowadzeniu do niniejszego opracowania wynika, że pomocą społeczną w 2008 r., objętych było 790 rodzin, tj. przeciętnie 17,91 % z ogółu rodzin zamieszkałych na terenie Gminy Chojnice.

Mapka w załączniku nr 2 przedstawia rozmieszczenie obszarów ubóstwa wg poszczególnych sołectw.

I tak, na 31 sołectw w Gminie Chojnice 17 posiadało wskaźnik [tj. liczba osób w sołectwie korzystających ze świadczeń z pomocy społecznej w stosunku do ogółu ludności sołectwa] wyższy od przeciętnego (tj. ponad 17,91 %), w tym najwyższy – w sołectwie Moszczenica (37,89 %), poza tym ponad 30% w sołectwach Ciechocin (33,72 %) i Zbeniny (30,23 %).

Wskaźnik niższy od przeciętnego w gminie (tj. poniżej 17,91 %) posiadało 14 sołectw, w tym najniższy zarejestrowano w sołectwach: Klawkowo (6,17 %), Charzykowy (6,95 %) oraz Pawłówko (9,91 %).

W 2007 r. pomocą społeczną objętych było 814 rodzin, tj. przeciętnie 18,9 % ogółu osób zamieszkujących na terenie Gminy Chojnice. W roku tym 16 sołectw posiadało wskaźnik wyższy od przeciętnego (tj. ponad 18,9 %), w tym najwyższy – ponad 40 %, w sołectwie Ciechocin (40,7 %), a ponad 30 % w sołectwach: Moszczenica (32,1 %), Czartołomie - Jarcewo (32,0 %) i Zbeniny (30,9 %). Z kolei wskaźnik niższy od przeciętnego w gminie (tj. poniżej 18,9 %) posiadało 15 sołectw, w tym najniższy zarejestrowano w sołectwach: Pawłówko (8,6 %), Charzykowy (8,8 %) i Topole (10,3 %).

Wzrost liczby podopiecznych w 2008 r., porównując z 2007 r., wystąpił w 15 sołectwach (kształtował się na poziomie od 0,05 % do 9,39 %), a ich spadek w 16 sołectwach (od 0,38 % do 12,01%).

Statystycznie największą dynamikę spadku liczby podopiecznych w 2008 r. odnotowano w 3 sołectwach: Klawkowo (59,14 %), Nowy Dwór- Coidanki (43,13 %) i Czartołomie - Jarcewo (31,16 %). Z kolei największą dynamikę wzrostu liczby podopiecznych zarejestrowano w sołectwach: Lotyń (57,26 %), Nowa Cerkiew (38,9 %) i Topole (22,43 %).

Wykaz liczby świadczeniobiorców GOPS w poszczególnych sołectwach Gminy Chojnice w latach 2008 i 2007 zawiera załącznik nr 3.

³ W 2008 r. realizowany był rządowy program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” – kryterium przyznawania pomocy na zakup posiłku lub żywności niezbędnej do jego przygotowania, wynosiło 715,50 zł w przypadku osób samotnie gospodarujących, natomiast 526,50 zł na osobę w przypadku rodzin.

⁴ Alkoholizm może stanowić powód (przyczynę) przyznania pomocy wyłącznie w przypadkach stwierdzenia przez lekarza – diagnoza, rozpoznanie – choroby alkoholowej.

Bezrobocie

W 2008 r., na dzień 31 grudnia w Powiatowym Urzędzie Pracy w Chojnicach zarejestrowanych było 887 mieszkańców gminy, w tym 531, tj. 59,87 % stanowiły kobiety (*na dzień 31.12.07 r. - 1.062 mieszkańców, w tym 669 kobiet, tj.: 62,99 %*, w 2006 r. - *tj. 60,8 %*, w 2005r. – *57,6 %*, w 2004 r. *54,4 %*), z czego aż 663 osoby, tj. **74,75 % nie posiadało prawa do zasiłku dla bezrobotnych** (*w 2007 r., 867 osób, tj. 81,63 %*). Właśnie te osoby najczęściej ubiegają się o otrzymanie wsparcia z funduszu pomocy społecznej.

W 2008 r., w tut. ośrodku, odnotowano 484 osoby bezrobotne, funkcjonowały one w 401 rodzinach/gospodarstwach domowych (*w 2007 r. 722 osoby z 499 rodzin*). Największy odsetek wśród nich – aż 54,55 %, tj. 264 osoby (*w 2007 r. 388*), stanowiły osoby zamieszkujące na terenach – byłych lub obecnie jeszcze funkcjonujących – gospodarstw rolnych (PGR, RSP) lub też zakładów należących do ZDZ, są to sołectwa: Lichnowy (57 osób bezrobotnych), Ciechocin (49), Silno (43), Niezychowice (34), Ogorzeliny (23), Nowa Cerkiew (18), Czartołomie - Jarcewo (12), Granowo (11), Nowy Dwór – Coidanki (9) oraz Ostrowite ZR (8).

Analizując relację liczby osób bezrobotnych korzystających z pomocy GOPS do liczby ludności danego sołectwa, najwyższe wartości tego wskaźnika odnotowano w następujących sołectwach: Ciechocin (9,55 %), Granowo (5,98 %), Zbeniny (5,54 %), Raclawki (4,93 %).

Wśród bezrobotnych mieszkańców naszej gminy w Powiatowym Urzędzie Pracy najliczniej reprezentowana jest grupa wiekowa od 18 do 24 r.ż., z kolei w tut. Ośrodku grupa od 35 do 44 r.ż. (*w roku 2007 w PUP najliczniej reprezentowaną grupą wiekową była grupa od 25 do 34 lat, natomiast w tut. Ośrodku grupa od 35 do 44 lat*). Biorąc pod uwagę wykształcenie, tak jak w latach ubiegłych, zarówno w PUP, jak i wśród podopiecznych tut. Ośrodka najliczniejszą grupę stanowią absolwenci zasadniczej szkoły zawodowej, następnie gimnazjum, szkoły średniej i wyższej. Jednocześnie należy zaznaczyć, że w porównaniu z rokiem 2007 nastąpił znaczny spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP, zmniejszyła się zwłaszcza liczba osób z wykształceniem zawodowym i gimnazjalnym.

Na szczególną uwagę zasługuje problem czasu pozostawania bez pracy. W Powiatowym Urzędzie Pracy większą grupę bezrobotnych stanowią osoby, których czas pozostawania bez pracy jest krótszy niż 12 m-cy, w porównaniu z grupą bezrobotnych, których czas pozostawania bez pracy jest dłuższy niż 12 m-cy. Natomiast wśród bezrobotnych podopiecznych GOPS relacje te przebiegają odwrotnie, przy czym w porównaniu z rokiem 2007 zwiększył się odsetek osób bezrobotnych powyżej 12 miesięcy, a zmniejszył odsetek osób pozostających bez zatrudnienia do 12 miesięcy.

Struktury osób bezrobotnych wg wyżej omawianych kryteriów ilustrują wykresy zawarte w załączniku nr 4.

Niepełnosprawność

Wśród podopiecznych tut. ośrodka w 2008 r. zarejestrowane były 294 dorosłe osoby niepełnosprawne oraz 76 dzieci (*w 2007 r. – 402 dorosłe osoby niepełnosprawne i 83 dzieci*), w tym orzeczenie o niepełnosprawności aktualne na dzień 31.12.2008 r. posiadało 275 dorosłych osób niepełnosprawnych i 76 dzieci. Liczby te stanowią odpowiednio 16,18 % całej populacji osób niepełnosprawnych i 25,79 % populacji osób niepełnosprawnych posiadających orzeczenie o niepełnosprawności⁵.

W zdecydowanej większości działania na rzecz osób niepełnosprawnych, po reformie administracyjnej w 1999r., przejął samorząd powiatowy.

Na szczeblu samorządu gminnego pomoc dla tej grupy osób posiada przeważnie charakter wsparcia finansowego – poprzez przyznawanie różnego rodzaju zasiłków. W mniejszym wymiarze osobom niepełnosprawnym gmina świadczy usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi lub chorych psychicznie, a także kieruje te osoby do domów pomocy społecznej.

ROZDZIAŁ DRUGI DODATKOWE DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ OŚRODEK

1. Pomoc z Chojnickiego Banku Żywności i z innych źródeł

W 2008 r. – podobnie jak w latach poprzednich – podopieczni, za pośrednictwem tut. ośrodka, otrzymali wsparcie od różnych instytucji, stowarzyszeń, fundacji oraz osób prywatnych, była to pomoc w postaci:

⁵ Wg danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2002 r. w gminie Chojnice jest 2287 osób niepełnosprawnych, w tym orzeczenie o niepełnosprawności posiada 1877 osób.

- produktów spożywczych - przekazanych przez Stowarzyszenie „Chojnicki Bank Żywności” dla ponad 413 rodzin, a także gminnych szkół – z przeznaczeniem na żywienie dzieci - o łącznej wartości 178.876 zł (w 2007 r. 157.349 zł), w tym w ramach Unijnego Programu PEAD 2008 („Dostarczanie Żywności dla Najuboższej Ludności Unii Europejskiej”) 368 rodzin (w 2007 r. 487) otrzymało pomoc w ilości 54.548 kg (w 2007r. – 61.505 kg) o wartości 122.969 zł (w 2007 r. 103.227 zł);

Uwaga: zgodnie z Uchwałą Nr XI/171/07 z dnia 28 grudnia 2007 r. Rady Gminy w Chojnicach tut. samorząd na rzecz w/w Banku odprowadza składkę w wysokości po 657 zł miesięcznie (dodatkowo wystąpiła jednorazowa wpłata w wys. 1.500 zł na zakup samochodu- chłodni), łącznie w 2008 r. suma wpłat wyniosła 9.384 zł. W porównaniu z latami ubiegłymi tzw. indeks zwrotu, tj. wartość otrzymywanych towarów w stosunku do wysokości wpłat członkowskich, przedstawia się następująco: w 2004 r. – 5,14; w 2005 r. – 7,26, w 2006 r. – 15,01, w 2007 r. – 19,18 i w 2008 r. 19,06;

- kolonii letnich organizowanych przez Kuratorium Oświaty w Gdańsku, w tym miejsc udostępnionych przez Starostwo Powiatowe w Chojnicach było dla 7 dzieci , natomiast za pośrednictwem Agencji Nieruchomości Rolnych dla 14 dzieci z rodzin byłych pracowników PGR;
- różnych używanych towarów: obuwia, odzieży, pościeli, książek, zabawek itp., przekazanych przez wielu indywidualnych, anonimowych ofiarodawców.

2. Realizacja programu PFRON, pt.: „Uczeń na wsi – pomoc w zdobyciu wykształcenia przez osoby niepełnosprawne zamieszkujące gminy wiejskie oraz gminy wiejsko-miejskie”

W 2008 r. dla lepszego zaspokojenia potrzeb grupy osób niepełnosprawnych - tut. Ośrodek był współrealizatorem ww. programu, którego celem było wyrównanie szans w zdobyciu wykształcenia przez uczniów pobierających naukę w szkole podstawowej, gimnazjum lub w szkole ponadgimnazjalnej. W wyniku ogłoszonego naboru wniosków 47 niepełnosprawnych dzieci z naszej gminy otrzymało wsparcie, m. in. na pokrycie kosztów: zakupu przedmiotów ułatwiających naukę (np.: słowniki, encyklopedie, programy komputerowe, itp.), dostępu do Internetu (instalacja i abonament), uczestnictwa w zajęciach mających na celu podniesienie sprawności fizycznej lub psychicznej (hipoterapia, basen, wakacyjne obozy rehabilitacyjne), wyjazdów organizowanych w ramach zajęć szkolnych oraz kursów doszkalających.

Realizacja tego programu zakończyła się w czerwcu 2008 r., łącznie wydatkowano kwotę 88.458 zł 96 gr , która w 100% pochodziła z budżetu PFRON.

3. Realizacja projektu systemowego „Moja przyszłość – aktywność”

Powyższy projekt, adresowany do nieaktywnych zawodowo podopiecznych tut. ośrodka, realizowany będzie do 2013 r. i współfinansowany ze środków finansowych Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki - Priorytet VII Promocja integracji społecznej, Działanie 7.1 rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji, Poddziałanie 7.1.1 Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

Pierwszą jego edycję zrealizowano w okresie od lipca do grudnia 2008 r. a działaniami objęto 10-osobową grupę osób niepełnosprawnych. Celem projektu było zwiększenie aktywności społecznej i wzrost poziomu przygotowania do aktywności zawodowej osób nieaktywnych zawodowo.

Uczestnicy projektu (mieszkańcy 6 sołectw, w tym: Ciechocina, Charzyków, Doręgowic, Niezychowic, Ostrowitego i Silna) brali udział w warsztatach aktywnego poszukiwania pracy prowadzonych przez doradcę zawodowego, w kursie komputerowym oraz treningu kompetencji i umiejętności społecznych prowadzonym przez psychologa. Każda z osób uczestniczyła przynajmniej w jednym szkoleniu zawodowym: kurs kulinarny ukończyło 7 osób, kurs „Bukieciarstwo i florystyka” - 2 osoby, kurs opiekunki społecznej – 1 osoba, kurs obsługi kas fiskalnych – 6 osób, kurs „Minimum sanitarne” – 8 osób, kurs kucharza małej gastronomii – 2 osoby, kurs handlowy przygotowujący do pracy w dziale finansowo-księgowym – 5 osób, 2 osoby uczęszczały na kurs języka angielskiego, 1 osoba natomiast rozpoczęła naukę w szkole ponadgimnazjalnej. Ponadto uczestnicy brali udział w zajęciach zorganizowanych przy współudziale Powiatowego Urzędu Pracy w Biurze Karier, które pozwoliły im zweryfikować swoje umiejętności poruszania się na rynku pracy w praktyce. Ostatnim zaplanowanym działaniem w tej edycji projektu były zajęcia rehabilitacyjne, z których skorzystało 8 osób.

Koszty poniesione na ten cel w 2008 roku wyniosły **84.572,51 zł**, w tym dofinansowanie z EFS oraz budżetu państwa - **74.556,51 zł**.

ROZDZIAŁ TRZECI FUNKCJONOWANIE OŚRODKA JAKO INSTYTUCJI

Ośrodek jest jednostką organizacyjną gminy nie posiadającą osobowości prawnej, działającą jako jednostka budżetowa Gminy Chojnice, posiada przymiot zakładu pracy w rozumieniu kodeksu pracy. Wszystkie osoby zatrudnione w Ośrodku posiadają status pracownika samorządowego.

1. Struktura organizacyjna

W Ośrodku utworzono poszczególne komórki organizacyjne, samodzielne i eksperckie stanowiska pracy, biorąc pod uwagę:

- potrzebę organizacyjnego wyodrębnienia określonego zakresu realizowanych zadań,
- ustalone kryteria liczebności obsad.

Podstawową komórką organizacyjną Ośrodka jest dział – liczebność obsady minimum 4 osoby. Do czasu powstania pełnej struktury działu, jego zadania realizowane są przez sekcje – liczebność obsady minimum 2 osoby lub przez samodzielne i eksperckie stanowiska pracy.

W skład Ośrodka w 2008r. wchodziły następujące samodzielne stanowiska pracy, komórki organizacyjne oraz eksperckie stanowiska pracy:

- dyrektor,
- główny księgowy,
- kierownik Działu pomocy społecznej
- kierownik Działu świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych
- Dział pomocy społecznej, w tym:
 - a/ eksperckie stanowiska pracy do spraw:
 - analiz i programów socjalnych
 - bezdomności,
 - bezrobocia,
 - niepełnosprawności,
 - organizacji pozarządowych,
 - przemocy w rodzinie,
 - usług dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
 - wsparcia instytucjonalnego,
 - b/ zespół zadaniowy ds. realizacji projektu „Moja przyszłość- aktywność”, w tym:
 - koordynator projektu,
 - asystent koordynatora projektu,
 - pracownik socjalny zatrudniony w związku z realizacją działań w projekcie,
- Dział świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych
- Sekcja ekonomiczno-administracyjna,

2. Pracownicy

Na dzień 31 grudnia 2008 r. w ośrodku w formie umowy o pracę zatrudnionych było 19 osób. Zdecydowana większość kadry posiadała wykształcenie wyższe – 84% (16 osób), w tym pedagogiczne, politologiczne, administracyjne, ekonomiczne i rolnicze; w dalszej kolejności – 11 % (2 osoby) policealne zawodowe w zawodzie pracownik socjalny, wyższe zawodowe (licencjat) – 5 % (1 osoba) z zakresu pedagogiki pracy socjalnej i resocjalizacji. Ponadto, 5 osób ukończyło specjalizację, w tym 3 pracowników z zakresu pracy socjalnej i 2 z organizacji pomocy społecznej.

Podobnie jak w poprzednich latach także w 2008 r. pracownicy ośrodka ustawicznie podnosili swoje kwalifikacje poprzez udział w wielu formach szkolnego i pozaszkolnego doskonalenia zawodowego.

Ponadto w ośrodku w ciągu roku zatrudnione były osoby w ramach umowy zlecenia – ogółem 14 osób, w tym: 6 osób świadczących usługi opiekuńcze osobom starszym, 2 osoby sprawujące opiekę nad chorymi psychicznie, lekarz psychiatra, 2 osoby zatrudnione w związku z realizacją projektu systemowego: tłumacz języka migowego dla 1 uczestnika projektu oraz osoba sprzątająca pomieszczenia wykorzystywane podczas zajęć, 2 kasjerki (osoba prowadząca wypłaty gotówkowe zasiłków, świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych oraz osoba prowadząca kasę zapomogowo-pożyczkową), informatyk administrujący dwa specjalistyczne oprogramowania do obsługi systemu pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych, poza tym 2 osoby odbywały staż absolwencki.

Podsumowanie i kierunki działania w 2009 r.

1. W roku 2008 spadła liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych (2007 r. – 1.634 rodziny, 2008 r. – 1494 rodziny), co głównie spowodowane jest utrzymywaniem przez ustawodawcę na stałym poziomie - od 2004 r. - kryterium dochodowego, podczas, gdy znacząco zmieniła się sytuacja na rynku pracy: spadek stopy bezrobocia oraz wzrost wynagrodzeń.
Jednocześnie w tej grupie świadczeń wzrosła liczba osób niepełnosprawnych, otrzymujących świadczenia opiekuńcze z 489 w 2007 r. do 549 w 2008 r.
2. Coraz większa liczba osób korzysta ze świadczeń alimentacyjnych – w minionym roku 165, w 2007 r. 143 osoby, wzrosły też kwoty wsparcia – z 186 zł (średnio m- cznie w 2007 r.) do 241 zł w 2008 r..
Niewątpliwie powyższe związane jest z wejściem w życie od 01 października 2008 r. nowej ustawy przywracającej fundusz alimentacyjny, w której, m. in.:
 - podniesiono kryterium dochodowe z 583 zł do 725 zł uprawniające do świadczenia oraz zwiększono z 380 zł do 500 zł możliwą, maksymalną kwotę wsparcia (spowodowało to wzrost składanych do sądu wniosków o zasądzenie lub o podwyższenie – w formie ugody – alimentów,
 - rozszerzono krąg osób uprawnionych do świadczenia o dzieci wychowywane w pełnych rodzinach.
3. Rok 2008 był kolejnym, w którym zmniejszyła się liczba osób korzystających z systemu pomocy społecznej, co niewątpliwie związane jest ze spadkiem stopy bezrobocia w naszej gminie.
4. Zwiększa się wartość pomocy kierowana do pojedynczej rodziny z zadań własnych (zasiłki okresowe, celowe), co związane jest z wyższymi dotacjami z budżetu państwa na realizację rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” i zasiłków okresowych.
5. GOPS rozszerzył „ofertę” w zakresie udzielania pomocy osobom niepełnosprawnym poprzez przystąpienie do realizacji projektu systemowego pn. „Moja przyszłość- aktywność” współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego oraz programu PFRON pn. „Uczeń na wsi”.
6. W rejonie opiekuńczym pracownika socjalnego nadal znajduje się duża liczba rodzin korzystających z pomocy – średnio 99 rodzin. Tak duża liczba podopiecznych, a także przeciążenie pracowników socjalnych innymi zadaniami (biurokracyzm, dystrybucja artykułów żywnościowych, itp.), nadal utrudnia koncepcyjną, regularną oraz konsekwentną pracę socjalną z jednostkami, rodzinami i grupami społecznymi.

W 2009 r. do najważniejszych zadań należeć będą:

- kontynuacja działań prowadzonych w ramach projektu systemowego pn.: „Moja przyszłość – - aktywność” współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.
W odróżnieniu od roku ubiegłego, w którym działaniami objęte były osoby niepełnosprawne, chcielibyśmy, aby grupę docelową stanowiły nieaktywne zawodowo kobiety.
Ponadto zakładamy, że dzięki działaniom podejmowanym w projekcie poprawimy jakość funkcjonowania społecznego wybranych rodzin (objętych pomocą tut. GOPS) borykających się głównie z problemem bezradności w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego lub problemami opiekuńczo -wychowawczymi, dzięki umożliwieniu im współpracy z tzw. asystentem rodziny – wykwalifikowanym pracownikiem, oddziałującym na konkretną rodzinę dzięki systematycznej i intensywnej pracy socjalnej.
Na realizację projektu w 2009 r. przyznano już nam kwotę 122.144,39 zł;
- wdrażanie, monitoring i ewaluacja „Strategii rozwiązywania problemów społecznych Gminy Chojnice na lata 2008 – 2018”, w wymiarze wieloaspektowym i adekwatnie do wyznaczonych w niej obszarów problemowych, w tym m. in.: prowadzenie weryfikacji wartości określonych wskaźników, analiza stanu realizacji zadań oraz osiągniętych celów, wypracowywanie ewentualnych propozycji naniesienia zmian do strategii;
- zintensyfikowanie działań w celu pozyskania dodatkowych środków -finansowych i/lub rzeczowych - - na lepsze zaspokajanie potrzeb mieszkańców naszej gminy.
Trwający ogólnoswiatowy kryzys finansowy już spowodował – także w naszym regionie - redukcje liczby miejsc pracy, generując tym samym wzrost bezrobocia, ubożenie społeczeństwa, a w związku z tym i większe zapotrzebowanie na pomoc społeczną;
- dalsze doskonalenie poziomu kwalifikacji pracowników poprzez zapewnienie udziału w szkolnych i poza szkolnych formach kształcenia – kursy, warsztaty, specjalizacje, itp.;
- zakończenie prac związanych z umeblowaniem otrzymanych nowych pomieszczeń oraz dalsze racjonalne doposażanie ośrodka w niezbędny sprzęt i przybory biurowe.

